

disputatsen *Nihilismen* foreslås det at undersøge nihilismen ud fra sproget som Nietzsche forstår det, som en *semiotisk nihilisme*. Hvis man ellers får associationer i retning af absurdisme, værdikrise og antizaristisk terrorisme synes det ikke nogen dårlig ide at undersøge nihilismen v.h.a. semiotikken, men man opdager hurtigt at semiotik og semiotik er to ting. Ud fra lange citater af Nietzsche, efterfulgt af kommentarer og ingen citatglidning, bortset fra at Russsel og Habermas, som det der kommer nærmest semiotikken, bruges som nøgle til Nietzsches semiotik, ud fra denne akademiske form forklares sammenhængen mellem sprog og 'nihil' som dette at sproget ikke adækvat dækker virkeligheden, det skildrer den utroværdigt, det postulerer mere end det konstaterer, det er løgn og fiktion, i erkendelsesteoretisk forstand, hvor løgn og fiktion er ren indbildning uden jordforbindelse, og ikke i semiotisk forstand, som et spørgsmål om sprogets manifestationsmåde. Det er en disputats i et stivnet, skematisk og akademisk sprog, om Nietzsche som kritiker af et stivnet, skematisk og akademisk sprog. Det er en disputats, som fortæller at Nietzsche gik ind for et levende, kreativt sprog, og selv om man kan dele Houmanns sympati for Nietzsches stil, behøver man jo blot at åbne Nietzsche selv for at finde ud af det!

Det er virkelig to vidt forskellige former for semiotik, der er tale om: på den ene side en mistro til sproget, som uden selvironi i tør disputatsform taler om alt det sproget ikke kan tale om, og på den anden side en kærlighed til sproget, der med god samvittighed taler, selv om der er meget sproget ikke kan tale om.

Erling Hommelgaard

DET GÅDEFULDE ER DET ANDET KØN

Marie-Francoise Hans og Gilles Laponge (ed.): *Mænds pornografi, kvinders erotik*, Modtryk 1983.

Nu har Modtryk også udgivet sin kønsbog. Den handler om Evelyne og Christiane og Josée, og Laure og Claudine og Maria og en masse andre. Den egentlige sigte med bogen var pornografien og kvindernes forhold til det, men så kom bogen til at handle om utrolig mange ting, nemlig seksualiteten. Kvindernes svar er for det meste forudsigelige og uden overraskelser, således at havde man først læst "klassikerne" indenfor genren, ville man med lidt fantasi og opfindsomhed snildt være i stand til at konstruere svarene som rent skrivebordsarbejde - måske! Enkelte af de mere intellektuelle svar er åbenlyst fortænkte og retorisk indstuderede efter en freudiansk model med overtoner af en simuleret almenhed i replikkerne og meningene. De fleste svar er dog præget af en umiddelbar "æghed" og forfatterne præsenterer dem uberørte, hvilket gør bogen til endnu en samling empirisk vigtigt bekræftelsesmateriel på en masse spekulationer - bogen er en slags fænomenologisk dokumentmappe til arkivariske konsultationer. Der er dog et par originale blandt de interviewede! den med at blive ophidset af kirkemusik havde jeg endnu ikke hørt, selv om den måske er oplagt, og så var der en anden der frydede sig over prut og den slags lystig børnehavenostalg og det mindede mig så om en jeg kendte...

I disse tider hvor kønsdebattens inderlighed har opnået salonværdighed og er blevet legitim underholdning, selv for venstrefløjen, kan man godt hente et par gode plots i bogen. Der er for eksempel en enkelt kvinde, eller var der to?! som tilsyneladende misundte mandskønnet dets smud-

sige lod - hun begærer også sin datter; Der er også en enkelt kvinde, der retter en kollektiv kærlighedserklæring til mændene: hun vil gerne have at alle skal kunne få glæde af hendes kusse; en anden kvinde retter sin kærlighedserklæring til pattedyrene iøvrigt (hunde var det); der er endog en enkelt en, hvis begær bedst trives i de højere luftlag - hun har en poetisk interesse i fjerkræ og ophides for eksempel af en handue, der gør kur omkring en ditto hun. Om denne ornitologiske interesse for parringsritualernes erotiske værdi, havde jeg vist nok ikke hørt før! Denne bog har bare det hele. Der er en hel del kvinder, der fantaserer om at være ludere og et par stykker skulle vist nok have prøvet - det synes jeg også jeg har hørt før og jeg kom i tanke om hvor usolidariske med medsøstrenes fantasi visse kvindegrupper der bekæmper prostitutionen egentlig er! Ja, det er sikker noget med de kvindelige fantasier, der ikke helt eller altid eller for enhver pris vil blive virkeliggjort.

Kvinderne i bogen diskuterer også for og imod gruppesex og sexgrupper og sexede grupper og grupper i sex og sex i og udenfor grupper - det hele er med, det er en global bog denne her og enhver kvinde vil i den kunne finde noget kun kan nikke bekræftende til, tror jeg.

Der er en enkelt kvinde der tiltrækkes af hele folkemængder og menneskemasser, demonstrationer og lignende og det er ikke småting! forbilledet for denne begærstil er ærkeskøgen og tempel-luderen fra moderreligionernes tid og helt op til Det gamle Testamente; som uinstitutionel kønspraksis og helt uden for teologien har fænomenet været yderst sejlivet, og dukker stadig op - en Jung ville fejre sande filologiske skrivebordssejre ved kortlægningen af arketypens transhistoriske vandrung.

Men tilbage til sagen: der er også en kvinde, der sender en kærlig hilsen til pelsdyrene. - tilsvarende dyrenekrofil tilbedelse findes vidt udbredt i alle samfundslag; vore dages økologiske bevidsthed byder endog på prominente personers kamp mod denne morbidualisme. Kineserne får også en hilsen med på vejen af en kvinde hvis begær trives i kontakt med deres tekstilindustri, silke og den slags altså! en anden kvinde har det med læderet - købte hun også halve grise ude på landet og drak en masse bajere, ville hun ligne en gennemsnitsdanser på en prik. Jo, og så er der også en anden kvinde, der har prøvet længe med en fænomenal pik (stor altså), en sådan skulle være særdeles effektiv og jeg vil gerne på hendes vegne anbefale kvinderne at forsyne deres håndtaske med en tommestok. Men så er der også andre kvinder som er ligeglade med pikken, andre igen der synes at den ser komisk ud og endnu andre kan bedre lide den udenpå bukserne - ja, sådan er folk så forskellige, men det vidste vi godt. Et par voldelige eller voldsfascinerede kvinder er der også, men dem kender vi, og andre igen - sikkert de fleste! (her har vi månd et nogenlunde sikkert kvinde-fællesnavn at gå efter!) - hæfter sig ved "situationen", "stemningen", "atmosfæren" ... og en enkelt kvinde har det også med "temperaturen": den kolde sne opbidder hende (et godt grundlag for vintersport) og særligt fornemmelsen af et koldt lagen i ryggen - det har jeg måske også hørt før, jeg ved i hvert fald at varmen hjælper en del på de fleste. En enkelt kvinde tog 40 år om at opdage sin krop - det er længe! men jeg tror næppe det er rekorden. På den anden side er der en del kvinder, der fortæller at kvindekroppe opbidder hende - det har hun tilfælles med ganske mange - men hun er åbenbart utilfreds med virkeligheden, der

har det med at skuffe; hun vil derfor hellere fantasere om kroppen og kigge på billeder af kvinder, hun er langt fra en realist og life-show ville næppe være sagen for hende, men i billedkunsten kunne hun måske gøre sit begær gældende, hvem ved?! ... og så er der også en anden kvinde, hvis blik er rettet til det våde element: "Wet-Look", den våde gennemsigtige skjorte, der klæber til kroppen og tegner dens konturer - en vidt udbredt begærstil, som i USA har været genstand for opsigtsvækkende og velbesøgte skønhedskonkurrencer. (Oversættelsen lod sig her forvirre at tvetydigheden af det franske ord "moil-lée" og oversatte det med "svedig" skjorte, i stedet for "våd" skjorte - en sådan fejl afslører måske mere oversætterens hemmelige begærstil end mangel på kendskab til fransk, men det forvirrer den rette forståelse af teksten: "svedig" tilhører nemlig lugtesansens seksualisering, analiteten og alt det dér, medens "våd" appellerer til synssansen, berøringen og også det med "temperaturen"!...).

Sanserne er vigtige, fremhæves det i bogen, synet, hørelsen, men også berøringen og lugten. Det skulle være meget forskelligt, hvad de enkelte foretrækker; særlig populær er vist berøringen, men ganske mange havde det med talen, stemmen og det fonetiske, og andre foretrækker forestillingen og fantasien, hvis grænser ingen kender; overfor fantasien som kønsorgan var der også kvinder, der mente at lugten heller ikke var at foragte og de nekrofile (udeladt i den danske udgave) foretrækker som bekendt de døde, der hverken kan se eller høre. En enkelt kvinde havde sågar et helt hierarki i sansernes seksualiseringsgrad - tror jeg.

Berøringen var en af de dimensioner kvinderne helt klart savnede i pornografien (hvilket krav at stille til den filmiske fremstil-

ling!), som er rent visuel (auditiv også). Berøring skal der altså til! jeg har engang hørt om en kvinde, der fik sit livs tilbeder ved et knald i det grønne: hun lå med røven i en brændenælde og vred sig, og hoppede og skreg og gjorde ved, så vor ven fik sit livs oplevelse - der skal nok være noget om det med berøringen!

Med at mænd i langt højere grad end kvinder skulle lide af en overseksualisering af blikket som bogens forfattere hævder ... det skal de længere ud på landet med. Vi ved udmærket godt hvor skrappe kvinder er til at kigge, hvor ofte de spejler sig og med usigelig lyst sysler om sig selv og trylleagtigt forvandler sig til skønhedsfeer - deres fine fornemmelse for sanselig påklædning, deres selvnydende forførelsesmønstre, den charmerende fornemmelse, de har for pryd, pynt og make-up, den måde de måler deres medsøstre og sammenligner sig med modellerne ... Nej, der må være en anden grund til at repræsentationen af det seksuelle i pornoen ikke har tag i kvinderne. Det kvindelige begær foregår måske mere efter *helheder*, det kunne tænkes at det lider af en *totalitetsnostalgi*, hvis begær ikke forstår sig på delene alene og endnu mindre på den helhed som delene kan stå for. Kvinderne savner fortællingen, stemningens, forførelsens udstrakte dimensioner. Deres begær vil gerne høre "røverhistorier", om en savnet helhedssammenhæng, det er tålmodigt, - kvaliteter der gør at det hyperrealistiske ved pornoen stivner deres begær, fantasierne spærres og nydelsen bliver væk. Den hyppigst forekommende sætning i bogen er: "pornoen er lavet af mænd for mænd" - det har jeg forresten også hørt før. Heldigvis forfalder bogen ikke til den naive og enfoldige konklusion at de kvindelige skuespillere i pornofilmene og de kvinder der godt kan lide at se pornoen, blot

er henholdsvis økonomisk og seksuelt undertrykte. Nogle af de interviewede kvinder er nemlig pornobrugere og et par andre har deltaget i andet godt af slagsen.

Spermen i pornoen (og i virkeligheden) kan kvinder heller ikke lide, de væmmes for det meste ved det, hvilket ingen nogensinde vil finde på at bestride, men det er alligevel eftertænkningstværdigt at kvinder har denne afsky for netop spermen i en vitalistisk-hedonistisk tid hvor moderligheden, måske mere end nogensinde i moderne tider bliver knyttet til kvindelighed! de små fallokratiske mandehadere !!!

De franske kvinder har ikke det helt store empirisk-fænomenologiske materiale at trække på, når de taler om pornoen; de flestes pornooplevelser begrænser sig til enkelte små noveller og lign. En stor rolle synes O's historie og filmene "I sansernes vold" og "E-manuelle" at spille - de udgør de fleste kvinders referencer. Vil man have succes i det franske op til turismens højsæson, er det klogt at have referencerne i orden.

Pornoindustrien bryder kvinder sig ikke om; de vil have erotik og helhedsoplevelse, som spiller på alle tangenter, deres begær har aldrig lært at være nøjsomt, hvilket naturligvis er en fordel, men samtidigt gør det hjemfaldent til skuffelse.

Med lighedsideologiens fortsatte tag i bevidstheden varer det sikkert ikke længe før de første kvindelige erotikfilmselskabskollektiver ser dagens lys, erotiske work-shops for plastiske kunstarter er også tænkelige og kunsthåndværkssysler af forskellige slags er sikkert allerede en realitet - man kunne tænke sig modstykker til håndarbejdets fremme, hvor lingeriglade kvinder kunne give sig til at sy pikante hofteholdere og andet prydstudstyr til

glæde for os alle. Hvorfor ikke? tanken er mig en fryd og det ville sikkert virke mobiliserende på både unge og gamle fra alle samfundslag.

Vigtigt for kvinderne i bogen er erotikken fremfor (blot) seksualiteten (den danske bogtitel forstærker yderligere denne tendens) uden at denne forskel præciseres nærmere - den anses af kvinderne for indlysende, og mændene må nøjes med en "fornemmelse" af hvad det er. Den ældgamle spaltning mellem kærlighed og seksualitet (det rene og det smudsige), hvis filosofiske sidestykke (følelse og fornuft) har dannet et tværsnit over hele den vestlige historie, synes kvindernes begær at ville rehabilitere: erotikken (det spændende, omspændende, forløsende, perspektivudvidende og nydelsesfyldte) overfor seksualiteten (det uspændende, indsnævrende, frustrerende, fattige, en tynd kop the).

Bogen er klart og åbenhjertigt skrevet og interviewspørgsmålene er formålsbevidste, kvaliteter som gør bogen læseværdig. Den minder på mange måder om en anden dansk bog, hvis direkte henvisning, endnu engang, jeg nok skal spare læseren for. Var det ikke fordi en bogs salgstal i høj grad afhænger af særlige obscure markedsmekanismer, ville denne bog blive en ligeså stor "slager" som den anden. Den spiller i hvert fald på ligeså mange tangenter og de medvirkende kappes lige så meget om hvem der er den mest ublufærdige. I en tid og i et land, hvor stadig flere synes at have (kendskab til) det hele, kan man kun blive ved med at give dem mere af det samme, synes mottoet at være.

Vi kan endnu engang glæde os over at få bekræftet hvor ærlig forskellig og forvirrende køns(u)ligheden er: den hvergang bekræftede formodning om at kønnene er forskellige og dermed basta, og

de der mener at kunne nyde det hele (den moderne totalitetsnostalgi) kan få bekræftet hvor enskønnene er - lige så rimelig en konklusion, måske! en ting kan vi godt være sikre på, nemlig at man ikke kommer til at kede sig af ensformighed med mindre man selv vil, og sådan har det altid været, som min oldemor siger om historien. Og hvis dette ikke er sikkert, så er i hvert fald dette sikkert: hvis kvinderne blev dømt efter deres fantasiers slibrighed, ville de ikke overleve den næste Skt. Hansaften! Er seksualiteten fattig, så er det i hvert fald ikke kvindernes skyld.

Modtryks kvinderedaktion har undladt de teoretiske afsnit i den franske udgave, som er ca. 100 sider længere. Jeg skal ellers love for at kvinderedaktionen ikke uden videre lader sig imponere af kvaliteten, thi dem de undlod er nemlig ikke Herr og Fru. Hvemsomhelst. Fra en oplagt empirisk følsomt, diskuterende og intelligent kønsbog, fik vi på dansk en ny inderlighedsbog, som er mere præget af sladrelyst end lystig refleksion. Det er synd for bogen og mere synd for os.

Vi kan dog glæde os over at denne interviewbog ikke kommer forvirringen til livs: knap har man læst en kvinde berette en masse sjove ting der virker rimelige, og gud'hjælp mig om ikke en anden kvinde på den næste side finder på at sige det stik omvendte, som lyder ligeså rimelig - det er sgu' lige som i teorien kære kvinderedaktion.

Om bogen er ophidsende? Det kan jeg ikke sige: jeg har lige netop fortalt at folk jo var så forskellige, men så meget kan jeg sige: det er ikke den slags læsning som bringer en i sognerådsstemning.

Om bogen er værd at læse for viderekommende? For dette tidsskrifts indviede læsere? Det skal jeg heldigvis ikke afgøre eller blande mig i overhovedet. Det er muligt

at lave en god anmeldelse af den og jeg har læst den uden at blive ked af det. Ohv!, jeg var lige ved at glemme det: bogen handler også om forskellige samlejestillinger.

Antonio Mendes Lopes